

**Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Lubelskiego
do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych w roku 2024**

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

W 2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się osiem spotkań z przedstawicielami mniejszości narodowej ukraińskiej i mniejszości narodowej żydowskiej oraz mniejszości etnicznej romskiej. W dniu 21.02.2024 r. odbyło się spotkanie z Towarzystwem Ukraińskim w Lublinie, w dniu 23.04.2024 r. - ze Stowarzyszeniem „Nova Roma” w Lublinie, w dniu 26.06.2024 r. - ze Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, natomiast w dniu 13.06.2024 r., 27.06.2024 r. i 05.09.2024 r. odbyły się spotkania z Towarzystwem Ukraińskim, Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, z lubelskim oddziałem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce oraz Fundacją Żydowski Lublin. Przedmiotem spotkań były bieżące sprawy organizacji, ich potrzeby i problemy. W dniu 03.04.2024 r. i 23.04.2024 r. odbyły się spotkania z przedstawicielem mniejszości etnicznej romskiej, zamieszkałym w Puławach, w sprawie środków rządowych przeznaczonych na wsparcie Romów.

W 2024 r. odbyły się również trzy spotkania z udziałem asystentów edukacji romskiej i asystenta społeczności romskiej z województwa lubelskiego, których przedmiotem były bieżące sprawy związane z pracą asystentów:

- w dniu 26.04.2024 r. w siedzibie Szkoły Podstawowej nr 26 w Lublinie odbyło się spotkanie z udziałem 2 asystentów edukacji romskiej zatrudnionych w tej szkole, które miało miejsce podczas kontroli w UM Lublin w zakresie realizacji zadań w ramach „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”,
- w dniu 23.10.2024 r. w siedzibie Szkoły Podstawowej Nr 7 w Chełmie odbyło się spotkanie z udziałem asystenta społeczności romskiej zatrudnionego w tej szkole, które miało miejsce podczas kontroli w UM Chełm w zakresie realizacji zadań w ramach „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”,
- w dniu 14.11.2024 r. w siedzibie Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie odbyło się spotkanie z udziałem 2 asystentów edukacji romskiej zatrudnionych w SPS nr 26 w Lublinie, które miało miejsce podczas szkolenia w zakresie „Przeciwdziałania handlowi ludźmi”.

W ramach współpracy z organizacjami mniejszości narodowych i etnicznych prowadzono konsultacje telefoniczne, udzielano wyjaśnień i przekazywano informacje, o które występowali przedstawiciele mniejszości, oraz rozwiązywano ich bieżące problemy. Brano udział w spotkaniach okolicznościowych, które przyczyniają się do podtrzymywania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych, organizowanych przez organizacje mniejszości lub organy samorządu terytorialnego i instytucje, realizujące zadania na rzecz mniejszości, we współpracy z organizacjami mniejszości.

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W ramach koordynowania działań podmiotów realizujących zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych współpracowano z organami samorządu terytorialnego, Lubelskim Kuratorem Oświaty, Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie, Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Współpraca z organami samorządu terytorialnego w głównej części obejmowała realizację zadań „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. W tym zakresie: rozpowszechniano ogłoszoną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji „Informację o sposobie postępowania przy udzielaniu dotacji ze środków Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 na zadania z dziedziny: Edukacja, Mieszkalnictwo, Innowacyjne projekty integracyjne” wśród jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli oraz organizacji pozarządowych, w tym organizacji mniejszości romskiej działających na terenie województwa lubelskiego, opiniowano wnioski składane do Wojewody Lubelskiego na realizację zadań (Wojewoda w celu oceny złożonych wniosków powołuje zarządzeniem Komisję Wojewódzką), zawierano porozumienia z jst (gminami/miastami) - wykonawcami zadań, rozliczano zadania pod kątem finansowym i merytorycznym, weryfikowano otrzymane sprawozdania z wykonania zadań, sporządzono zbiorcze sprawozdanie z realizacji zadań „Programu integracji...”, które przekazano do MSWiA oraz przeprowadzano kontrole w jednostkach realizujących zadania w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji na zadania. Brano też udział w spotkaniach okolicznościowych organizowanych przez wykonawców zadań finansowanych ze

środków „Programu integracji...”.

W dniach od 25.09.2024 r. do 25.10.2024 r. odbyło się siedem spotkań szkoleniowych z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których zamieszkuje społeczność romska, oraz organizacji mniejszości romskiej, które były poświęcone założeniom „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030” oraz trybowi składania wniosków na 2025 r. Podczas spotkań omówiono też sytuację i potrzeby lokalnej społeczności romskiej na terenie gminy/miasta. Pracownik ds. mniejszości narodowych i etnicznych w WSOiC LUW opracował informacje pomocne przy wypełnianiu wniosków na realizację zadań na rok 2025 r., które przekazano podczas spotkań.

W terminie do dnia 16.11.2023 r. do Wojewody Lubelskiego na realizację zadań „Programu integracji” w roku 2024, wpłynęło 16 wniosków złożonych przez 6 podmiotów: Gminę Lublin (6 wniosków), Miasto Chełm (5 wniosków), Miasto Puławy (1 wniosek), Gminę Opole Lubelskie (2 wnioski), Gminę Poniatowa (1 wniosek) oraz Fundację „Dom na pograniczu” z siedzibą w Lublinie (1 wniosek). Zadania dotyczyły dziedzin „Programu integracji”: Edukacja – 14 zadań, Mieszkalnictwo – 1 zadanie oraz Innowacyjne projekty integracyjne – 1 zadanie. W dniu 28.12.2023 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dla województwa lubelskiego na realizację zadań „Programu integracji ...” określił kwotę limitu dotacji 906.022,00 zł (środki z rezerwy celowej budżetu państwa, część 83, poz. 14). Zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 18.01.2024 r. „Wykazem dotacji celowych na realizację w 2024 r. zadań Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”, dla województwa lubelskiego na finansowanie realizacji 15 zadań „Programu integracji ...” została przyznana kwota dotacji 906.022,00 zł (środki z rezerwy celowej budżetu państwa, część 83).

W okresie od 10.04.2024 r. do 16.04.2024 r. zostały zawarte porozumienia pomiędzy Wojewodą Lubelskim a gminami/miastami (wnioskodawcami) w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań „Programu integracji”. Środki z dotacji w wysokości 906.022,00 zł zostały przeznaczone na dofinansowanie realizacji 15 zadań, w tym 13 zadań z dziedziny Programu Edukacja, które obejmowały: działalność integracyjnej świetlicy dla uczniów przy SP Nr 7 w Chełmie oraz świetlicy środowiskowej dla uczniów przy MOPS w Puławach (2 zadania), wsparcie asystenta społeczności romskiej zatrudnionego w SP nr 7 w Chełmie - udział w kursach podnoszących kwalifikacje asystenta oraz asystenta edukacji romskiej zatrudnionego w SPS nr 26 w Lublinie - doposażenie stanowiska pracy (2 zadania), działania podnoszące kwalifikacje i umiejętności młodzieży i osób dorosłych pochodzenia romskiego (1 zadanie), prowadzenie integracyjnych warsztatów aktywizacji zawodowej dla młodzieży i osób dorosłych (1 zadanie), organizację konkursu wiedzy o kulturze romskiej w Lublinie (1 zadanie), organizację integracyjnego wypoczynku w formie kolonii letnich i wycieczek dla uczniów (3 zadania), organizację integracyjnego spotkania przedświątecznego w SPS nr 26 w Lublinie (1 zadanie), zakup podręczników i przyborów szkolnych oraz odzieży sportowej dla uczniów romskich (2 zadania), oraz 1 zadania z dziedziny Programu Mieszkalnictwo, które obejmowało prace remontowe budynku komunalnego przy ul. Długiej w Opolu Lubelskim zamieszkiwanego przez 16 rodzin romskich oraz 1 zadania z dziedziny Programu Innowacyjne projekty integracyjne, które obejmowało odpracowanie długu czynszowego przez osoby ze społeczności romskiej. Wnioskodawcami i wykonawcami ww. zadań były: Gmina Opole Lubelskie (na realizację 2 zadań przyznano dotację w kwocie – 305.090,00 zł), Miasto Puławy (na realizację 1 zadania przyznano dotację w kwocie – 64.162,00 zł), Miasto Chełm (na realizację 5 zadań przyznano dotację w kwocie – 328.070,00 zł), Gmina Lublin (na realizację 6 zadań przyznano dotację w kwocie – 198.200,00 zł) oraz Gmina Poniatowa (na realizację 1 zadania przyznano dotację w kwocie – 10.500,00 zł). Gmina Lublin (wnioskodawca) przy realizacji zadań „Programu integracji ...” współpracowała ze Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, natomiast Miasto Chełm (wnioskodawca) współpracowało ze Stowarzyszeniem „Chełmska Roma” w Chełmie.

Wykonawcy ww. zadań (gminy/miasta) zrealizowali w 2024 r. wszystkie zadania finansowane ze środków „Programu integracji ...”. Sprawozdania z realizacji zadań zostaną przekazane do Wojewody Lubelskiego przez gminy/miasta po zakończeniu terminu ich wykonania, tj. po dniu 31 grudnia 2024 r.

W 2024 r. WSOiC LUW w Lublinie przeprowadził trzy kontrole podmiotów (gmin/miast) realizujących zadania „Programu integracji ...” w roku 2023.

W terminie do dnia 31.10.2024 r. do Wojewody Lubelskiego na realizację zadań „Programu integracji...” w roku 2025, wpłynęło 12 wniosków złożonych przez 3 podmioty: Gminę Lublin (4 wnioski), Miasto Chełm (6 wniosków) i Gminę Opole Lubelskie (2 wnioski). Zadania dotyczyły dziedzin „Programu integracji”: Edukacja – 10 zadań, Mieszkalnictwo – 1 zadanie oraz Innowacyjne projekty integracyjne – 1 zadanie. W dniu 04.12.2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dla województwa lubelskiego na realizację zadań „Programu integracji ...” określił kwotę limitu dotacji 1.035.596,00 zł, w tym kwotę 854.806,00 zł - środki z rezerwy celowej budżetu państwa (część 83) i kwotę 180.790,00 zł – środki z części 30 budżetu państwa. Zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 15.01.2025 r. „Wykazem dotacji celowych na realizację w 2025 r. zadań Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”,

dla województwa lubelskiego na finansowanie realizacji 12 zadań „Programu integracji ...” została przyznana kwota dotacji 1.035.596,00 zł, w tym kwota 854.806,00 zł (środki z rezerwy celowej budżetu państwa, część 83) i kwota 180.790,00 zł (środki z części 30 budżetu państwa).

Środki z rezerwy celowej budżetu państwa (część 83) w wysokości 854.806,00 zł zostały przeznaczone na dofinansowanie realizacji 11 zadań, w tym 9 zadań z dziedziny Programu *Edukacja*, które obejmowały: działalność integracyjnej świetlicy dla uczniów przy SP Nr 7 w Chełmie (1 zadanie), wsparcie asystenta społeczności romskiej zatrudnionego w SP nr 7 w Chełmie - udział w kursach podnoszących kwalifikacje asystenta (1 zadanie), działania podnoszące kwalifikacje i umiejętności młodzieży i osób dorosłych pochodzenia romskiego (1 zadanie), prowadzenie integracyjnych warsztatów aktywizacji zawodowej dla młodzieży i osób dorosłych (1 zadanie), organizację integracyjnego wypoczynku w formie kolonii letnich i wycieczek dla uczniów (2 zadania), organizację integracyjnego spotkania przedświątecznego w SPS nr 26 w Lublinie (1 zadanie), zakup podręczników i przyborów szkolnych oraz odzieży sportowej dla uczniów romskich (2 zadania), oraz 1 zadania z dziedziny Programu *Mieszkalnictwo*, które obejmowało prace remontowe budynku komunalnego przy ul. Stary Rynek w Opolu Lubelskim zamieszkiwanego przez rodziny romskie, oraz 1 zadania z dziedziny Programu *Innowacyjne projekty integracyjne*, które obejmowało odpracowanie długu czynszowego przez osoby ze społeczności romskiej. Wnioskodawcami i wykonawcami ww. zadań będą: Gmina Opole Lubelskie (na realizację 2 zadań przyznano dotację w kwocie – 326.141,00 zł), Miasto Chełm (na realizację 5 zadań przyznano dotację w kwocie – 353.565,00 zł), Gmina Lublin (na realizację 4 zadań przyznano dotację w kwocie – 175.100,00 zł). Gmina Lublin (wnioskodawca) przy realizacji zadań „Programu integracji ...” będzie współpracowała ze Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, natomiast Miasto Chełm (wnioskodawca) będzie współpracowało ze Stowarzyszeniem „Chełmska Roma” w Chełmie.

Natomiast, środki z części 30 budżetu państwa w kwocie 180.790,00 zł zostały przeznaczone na finansowanie realizacji zadania z dziedziny Programu *Edukacja*, które obejmowało organizację integracyjnego wypoczynku w formie kolonii letnich i wycieczek dla uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej i ponadpodstawowej na terenie miasta Chełm (1 zadanie). Wnioskodawcą i wykonawcą ww. zadania będzie Miasto Chełm.

Współpraca z Lubelskim Kuratorem Oświaty obejmowała postępowanie w sprawie opiniowania wniosków złożonych na realizację zadań „Programu integracji ...” i dotyczyła uczestnictwa w pracach Komisji Wojewódzkiej opiniującej wnioski złożone na realizację zadań „Programu integracji ...”, powołanej zarządzeniem Wojewody Lubelskiego.

W ramach współpracy z Lubelskim Kuratorem Oświaty, Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie, Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz organami samorządu terytorialnego w 2024 r. były gromadzone i pozyskiwane informacje, w tym również przekazywane do MSWiA, dotyczące:

- sytuacji oświatowej mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego i działań prowadzonych na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych w roku 2023, realizowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie, oraz dane dotyczące wykonywania przez szkoły i placówki oświatowe zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości, w tym nauki języka mniejszości oraz własnej historii i kultury (informacje przekazano pismem z dnia 29.01.2024 r.),
- przypadków naruszania praw osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz dyskryminacji na tle narodowościowym i etnicznym, w tym przestępstw motywowanych nienawiścią i uprzedzeniami ze względu na narodowość i etniczność na terenie województwa lubelskiego, oraz działań podejmowanych w tym zakresie w roku 2023 przez Policję (informacje przekazano pismem z dnia 26.01.2024 r.),
- działań prowadzonych na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego w roku 2023, realizowanych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie (informacje przekazano pismem z dnia 01.02.2024 r.),
- liczby asystentów edukacji romskiej i asystentów społeczności romskiej w województwie lubelskim w roku 2024, formy ich zatrudnienia w placówkach oświatowych oraz liczby uczniów objętych opieką asystentów (informacje pozyskane od Prezydenta Miasta Lublin i Prezydenta Miasta Chełma przekazano do MSWiA w sprawozdaniu z realizacji w 2024 r. zadań „Programu integracji ...”).

Ponadto, na wniosek Wojewody Lubelskiego corocznie Prezydent Miasta Lublin przekazuje informacje na temat liczby placówek oświatowych, w których prowadzone jest nauczanie języka ojczystego mniejszości narodowej ukraińskiej, oraz liczby uczniów uczęszczających na ww. zajęcia (informacje przekazano pocztą e-mail w dniu 10.01.2024 r. i 05.11.2024 r.).

W ramach współpracy z instytucjami oraz organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową, w 2024 r. prowadzono następujące działania:

- pismami z dnia 06.12.2023 r. i 26.07.2024 r., na wnioski MSWiA z dnia 23.08.2023 r. i 23.07.2024 r., Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych wystąpił do Lubelskiego Kuratora Oświaty o rozważenie przeprowadzenia dwóch szkoleń dla asystentów edukacji romskiej z województwa lubelskiego w roku 2024 w zakresie „Treningu umiejętności społecznych” oraz „Jak rozpoznawać i reagować na sytuacje trudne emocjonalnie, w których mogą znaleźć się uczniowie romscy”,
- pismem z dnia 26.07.2024 r., na wniosek MSWiA z dnia 23.07.2024 r., Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych wystąpił do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Lublinie o rozważenie przeprowadzenia szkolenia dla asystentów edukacji romskiej z województwa lubelskiego w roku 2024 w zakresie „Przeciwdziałania handlowi ludźmi”,
- pocztą e-mail w dniu 29.10.2024 r., na wniosek Integracyjnego Stowarzyszenia Sawore w Krakowie z dnia 23.10.2024 r., przekazano kontakt do szkół, w których zatrudnieni są asystenci edukacji romskiej i asystent społeczności romskiej z województwa lubelskiego, w celu przekazania asystentom informacji o możliwości udziału w warsztatach szkoleniowych, organizowanych przez stowarzyszenie w ramach „Programu doskonalenia asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich”. Pocztą e-mail w dniu 13.11.2024 r. przekazano do asystentów informacje dotyczące warsztatów, które miały się odbyć w dniach 25-27.11.2024 r. w Krakowie.
- pismem z dnia 13.12.2024 r., na wniosek 2 Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej z dnia 10.12.2024 r., przekazano informacje na temat mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego.

We współpracy z Lubelskim Kuratorem Oświaty i Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie prowadzone były szkolenia asystentów edukacji romskiej celem podnoszenia ich kompetencji i umiejętności, które będą mogli wykorzystywać w pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną. W dniu 04.03.2024 r. w siedzibie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Lublinie odbyło się szkolenie w zakresie „Treningu umiejętności społecznych, komunikacji werbalnej i niewerbalnej, mediacji i umiejętności współpracy”, natomiast w dniu 14.11.2024 r. w siedzibie Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie odbyło się szkolenie w zakresie „Przeciwdziałania handlowi ludźmi, aspektów społecznych i prawnych, zagrożenia osób małoletnich”.

Bieżące sprawy, ewentualne trudności związane z pracą asystentów edukacji romskiej i asystenta społeczności romskiej, były omawiane na spotkaniach organizowanych zarówno w LUW w Lublinie, jak i w szkołach, w których są oni zatrudnieni, oraz podczas szkolenia asystentów. W 2024 r. odbyły się dwa spotkania z asystentami (w dniu 26.04.2024 r. w SPS nr 26 w Lublinie i w dniu 23.10.2024 r. w SP Nr 7 w Chełmie), które miały miejsce podczas kontroli przeprowadzonych w UM Lublin i UM Chełm w zakresie realizacji zadań w ramach „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030” oraz spotkanie w dniu 14.11.2024 r., które miało miejsce podczas szkolenia asystentów w KWP w Lublinie.

W ramach współpracy z organizacjami mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego odbyły się spotkania, w trakcie których udzielano wyjaśnień i przekazywano informacje, o które występowali przedstawiciele mniejszości, oraz rozwiązywano ich bieżące problemy:

- W dniu 21.02.2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się spotkanie z Towarzystwem Ukraińskim w Lublinie, podczas którego były omawiane bieżące sprawy Towarzystwa i działania podejmowane przez Towarzystwo, które przyczyniają się do podtrzymywania i rozwoju tożsamości kulturowej, historycznej i językowej mniejszości narodowej ukraińskiej oraz podkreślono potrzebę wspierania tych działań.
- W dniu 23.04.2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się spotkanie ze Stowarzyszeniem Nova Roma w Lublinie, podczas którego były omawiane bieżące sprawy i potrzeby Stowarzyszenia oraz przekazano informacje na temat źródeł finansowania zadań publicznych w zakresie kultury.
- W dniu 26.06.2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się spotkanie z Lubelskim Kuratorem Oświaty i Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie (prezes i wiceprezes stowarzyszenia pełnią funkcję asystentów edukacji romskiej), które dotyczyło sposobu traktowania dzieci romskich przez pracowników Zespołu Poradni Nr 3 w Lublinie.
- W dniu 13.06.2024 r. i 27.06.2024 r. odbyły się spotkania Wojewody Lubelskiego z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowej ukraińskiej i żydowskiej oraz mniejszości etnicznej romskiej (Towarzystwem Ukraińskim w Lublinie, Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, lubelskim oddziałem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce i Fundacją Żydowski Lublin), podczas których były omawiane bieżące sprawy organizacji, ich potrzeby i działania podejmowane na rzecz mniejszości.
- W dniu 05.09.2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się spotkanie Wojewody Lubelskiego z Wiceministrem

Spraw Wewnętrznych i Administracji i Zastępcą Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA oraz przedstawicielami organizacji mniejszości narodowej żydowskiej i mniejszości etnicznej romskiej (Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, lubelskim oddziałem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce i Fundacją Żydowski Lublin), podczas którego były omawiane potrzeby i problemy tych mniejszości.

Ponadto, organizacjom mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego, corocznie przekazywana jest informacja o rozpoczęciu przez MSWiA procedury naboru ofert na realizację zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych lub zachowanie i rozwój języka regionalnego, oraz możliwości składania ofert przez organizacje mniejszości (informacje przekazano pismem z dnia 24.09.2024 r.).

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W 2024 r. do Wojewody Lubelskiego nie zgłaszano przypadków naruszania praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych w województwie lubelskim.

W ramach współpracy z Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie w 2024 r. były gromadzone i pozyskiwane informacje, dotyczące przypadków naruszania praw osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz dyskryminacji na tle narodowościowym i etnicznym, w tym przestępstw motywowanych nienawiścią i uprzedzeniami ze względu na narodowość i etniczność na terenie województwa lubelskiego, i o działaniach podejmowanych w tym zakresie w roku 2023 przez Policję (informacje przekazano pismem z dnia 26.01.2024 r.).

W dniu 14.11.2024 r. w siedzibie Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie odbyło się szkolenie w zakresie „Przeciwdziałania handlowi ludźmi”, w którym uczestniczyło dwóch asystentów edukacji romskiej zatrudnionych w SPS nr 26 w Lublinie oraz pracownik ds. mniejszości narodowych i etnicznych w WSOiC LUW w Lublinie. Szkolenie prowadził przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie, Wydział Prewencji KWP w Lublinie, i współprowadził Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego Policji w Lublinie ds. Ochrony Praw Człowieka. Podczas spotkania omówiono też bieżące sprawy związane z pracą asystentów.

Ponadto, na bieżąco monitorowane są media lokalne i portale internetowe w zakresie informacji o przejawach dyskryminacji, nietolerancji i mowy nienawiści wobec mniejszości na terenie województwa lubelskiego.

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W 2024 r. do Wojewody Lubelskiego dwukrotnie występował, w sprawach indywidualnych, przedstawiciel mniejszości etnicznej romskiej zamieszkały na terenie miasta Puławy. W dniu 03.04.2024 r., następnie w dniu 23.04.2024 r. w LUW w Lublinie odbyły się spotkania z przedstawicielem mniejszości romskiej w sprawie środków rządowych przeznaczonych na wsparcie Romów, które za pośrednictwem Wojewody chciałby uzyskać, jako osoba indywidualna. Miały one być wykorzystane na uregulowanie zadłużenia w opłatach z tytułu eksploatacji mieszkania i na zakup lekarstw. Podczas spotkań poinformowano, że Wojewoda Lubelski nie dysponuje żadnymi środkami finansowymi, które mógłby przeznaczyć na indywidualne wsparcie osoby fizycznej. Wyjaśniono, że na wsparcie mniejszości romskiej przeznaczona jest dotacja z rezerwy celowej budżetu państwa (część 83) wykorzystana na finansowanie zadań w ramach „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”, której dysponentem jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wyjaśniono, że osobie fizycznej nie przysługuje prawo składania wniosków na realizację zadań „Programu integracji ...”. Osoba fizyczna może zatem zgłosić swoje potrzeby do uprawnionych wnioskodawców, np. Miasta Puławy, które w przypadku ich uwzględnienia może złożyć stosowne wnioski na realizację konkretnych zadań, objętych „Programem integracji ...”, do Wojewody Lubelskiego. Może być również uczestnikiem projektów realizowanych przez uprawnionych wnioskodawców. Poinformowano również, że Prezydent Miasta Puławy wprowadził program odpracowania zadłużenia w opłatach za mieszkanie dla najemców i osób zajmujących bez tytułu prawnego lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy Miasto Puławy i w tej sprawie należy zgłosić się do UM Puławy.

W dniu 05.09.2024 r. do Wojewody Lubelskiego wpłynęła skarga wniesiona przez Stowarzyszenie „ROM” w Lublinie (prezes i wiceprezes stowarzyszenia pełnią funkcję asystentów edukacji romskiej), która dotyczyła niewłaściwego zachowania pracowników Zespołu Poradni Nr 3 w Lublinie w stosunku do uczniów i rodziców pochodzenia romskiego, która następnie została przekazana zgodnie z właściwością do Lubelskiego Kuratora Oświaty celem jej rozpatrzenia. W dniu 20.11.2024 r. do Wojewody Lubelskiego została złożona druga skarga przez Stowarzyszenie „ROM” w Lublinie, która dotyczyła tego samego przedmiotu, co pierwsza skarga z dnia 05.09.2024 r., oraz niewłaściwego potraktowania przez pracowników Opery Lubelskiej dzieci pochodzenia romskiego, które na spektaklu w Operze Lubelskiej miały siedzieć na dostawianych krzesłach, mimo że na widowni było wiele wolnych miejsc. Skargi te zostały przekazane zgodnie z właściwością do Lubelskiego Kuratora Oświaty i Opery Lubelskiej celem ich rozpatrzenia. Ponadto, skarga w zakresie zarzutów dotyczących Lubelskiego Kuratora Oświaty będzie przedmiotem postępowania prowadzonego przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie. Kwestie poruszane w skargach były również przedmiotem dwóch spotkań, zorganizowanych przez Lubelskiego Kuratora Oświaty z udziałem skarżącego oraz dyrektora Zespołu Poradni Nr 3 w Lublinie, celem wypracowania wspólnych rozwiązań. Spotkania odbyły się w dniu 31.10.2024 r. i 18.11.2024 r. w Kuratorium Oświaty w Lublinie. Uczestniczył w nich również Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

W dniu 05.09.2024 r. w LUW w Lublinie odbyło się spotkanie Wojewody Lubelskiego z Wiceministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji i Zastępcą Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA oraz przedstawicielami organizacji mniejszości narodowej żydowskiej i mniejszości etnicznej romskiej (Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie, lubelskim oddziałem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce i Fundacją Żydowski Lublin), podczas którego były omawiane problemy tych mniejszości.

Kwestie poruszane podczas spotkania dotyczyły zbyt niskich kwot środków (z dotacji celowej) - zdaniem przewodniczącego lubelskiego oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce - pozyskiwanych z MSWiA, za pośrednictwem Zarządu Głównego Towarzystwa, na realizację zadań, które przyczyniają się do podtrzymywania i rozwoju tożsamości kulturowej i historycznej mniejszości narodowej żydowskiej (np. organizację uroczystości i spotkań okolicznościowych związanych z obchodami świąt religijnych i narodowych) oraz braku środków finansowych na remont budynku przy ul. Lubartowskiej 10 w Lublinie, gdzie mieści się siedziba TSKŻ w Polsce, oddział w Lublinie oraz Synagoga Chewra Nosim i Izba Pamięci Żydów Lubelskich. Podczas spotkania poinformowano o możliwości pozyskania na ten cel środków (z dotacji podmiotowej) z MSWiA, za pośrednictwem Zarządu Głównego Towarzystwa. Informacja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.07.2023 r. o szczegółowych zasadach postępowania przy udzielaniu dotacji na realizację w 2024 r. zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych lub zachowanie i rozwój języka regionalnego, w tym dotacji celowej i podmiotowej, została przekazana Towarzystwu pismem z dnia 26.07.2023 r.

Natomiast, problemy zgłaszane podczas spotkania przez prezesa Stowarzyszenia „ROM” w Lublinie dotyczyły zbyt niskiego limitu dotacji przyznawanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dla województwa lubelskiego na realizację zadań „Programu integracji społecznej i Obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”, w stosunku do kwoty dotacji wnioskowanej przez gminy/miasta, w tym Gminę Lublin (wnioskodawcę), która współpracuje ze Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie przy realizacji zadań.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Nie dotyczy.

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie

- Stowarzyszenie „ROM”, adres siedziby: ul. Lawinowa 1, lok. 21, 20-864 Lublin,
- Stowarzyszenie Chełmska Roma, adres siedziby: ul. Młynarska 4, 22-100 Chełm,
- Towarzystwo Ukraińskie, adres siedziby: al. Spółdzielczości Pracy 3, 20-147 Lublin,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce, oddział w Lublinie, adres siedziby oddziału: ul. Lubartowska 10, 20-612 Lublin.

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa

- Stowarzyszenie „Nova Roma”, adres siedziby: ul. Krańcowa 112/22, 20-320 Lublin,
- Stowarzyszenie „ROM”, adres siedziby: ul. Lawinowa 1, lok. 21, 20-864 Lublin,
- Stowarzyszenie Chełmska Roma, adres siedziby: ul. Młynarska 4, 22-100 Chełm,
- Fundacja „Dom na pograniczu”, adres siedziby: ul. T. Strzembosza 11/3, 20-153 Lublin,
- Towarzystwo Ukraińskie, adres siedziby: al. Spółdzielczości Pracy 3, 20-147 Lublin
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce, oddział w Lublinie, adres siedziby oddziału: ul. Lubartowska 10, 20-612 Lublin,
- Fundacja Żydowski Lublin, adres siedziby: ul. Lubartowska 85, 20-400 Lublin,
- Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie, Filia w Lublinie, adres siedziby filii: ul. Lubartowska 85, 20-123 Lublin.

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Współpraca z instytucjami rządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami edukacyjnymi, szczególnie w zakresie realizacji „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030” oraz pozyskiwania i przekazywania informacji o sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego:

- Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji (Departamentem Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych),
- Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie (Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka) i Pełnomocnikiem Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka,
- Kuratorium Oświaty w Lublinie,
- urzędami miast/gmin, w tym Urzędem Miasta Lublin, Urzędem Miasta Chełm, Urzędem Miasta Puław, Urzędem Miasta i Gminy Opole Lubelskie, Urzędem Miasta i Gminy Poniatowa,
- placówkami oświatowymi, w tym Szkołą Podstawową Specjalną nr 26 w Lublinie, Szkołą Podstawową nr 7 w Chełmie, Szkołą Podstawową im. S. Żeromskiego w Poniatojewie,
- ośrodkami pomocy społecznej, w tym Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Chełmie i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Puławach.

9. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić)

Na terenie województwa lubelskiego w roku 2024 wydarzenia, uroczystości i spotkania okolicznościowe, przyczyniające się do podtrzymywania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych, organizowane były przez organizacje mniejszości, organy samorządu terytorialnego we współpracy z przedstawicielami mniejszości oraz instytucje działające na rzecz mniejszości. W spotkaniach tych brali udział Wojewoda Lubelski, Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz pracownik ds. mniejszości narodowych i etnicznych w WSOiC LUW w Lublinie. Wśród nich należy wymienić:

- W dniach od 16.03.2024 r. do 25.03.2024 r. w Lublinie odbył się „Tydzień Pamięci o Zagładzie Polskich Żydów”. W 82. rocznicę rozpoczęcia akcji „Reinhardt” Państwowe Muzeum na Majdanku w Lublinie oraz Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie w ramach obchodów „Tygodnia Pamięci o Zagładzie Polskich Żydów” za pomocą działań artystycznych i edukacyjnych upamiętniły ofiary akcji „Reinhardt”. Główną formą upamiętnienia 16.03.1942 r. było „Misterium Światła i Ciemności”, podczas którego uczestnicy wydarzenia przeszli Szlakiem Pamięci „Lublin. Pamięć Zagłady”.
- W dniu 26.05.2024 r. odbyło się spotkanie z okazji otwarcia wystawy „Zagadki księgozbioru biblioteki Jeszywas Chachmej Lublin” oraz święta LAG BA-OMER, które odbyło się w Synagodze Jesziwa Chachmej Lublin przy ul. Lubartowskiej 85 w Lublinie. Wydarzenie było współorganizowane przez Lubelską Filię Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie, Fundację Żydowski Lublin z siedzibą w Lublinie, Ośrodek „Brama Grodzka–Teatr NN”, Fundację Kultura dla Tolerancji z siedzibą w Krakowie.
- W dniu 22.11.2024 r. w ZS nr 5 w Lublinie odbyło się spotkanie z okazji III edycji Konkursu Wiedzy o

Kulturze Romskiej w Lublinie. Organizatorem wydarzenia był Wydział Kultury UM Lublin we współpracy ze Stowarzyszeniem „ROM” w Lublinie.

- W dniu 09.12.2024 r. w Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 26 w Lublinie odbyło się przedsięwzięte spotkanie. Organizatorami spotkania byli: Stowarzyszenie „ROM” w Lublinie i SPS nr 26 w Lublinie.

W 2024 r. Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz pracownik ds. mniejszości narodowych i etnicznych w WSOiC LUW w Lublinie brali również udział w spotkaniach organizowanych przez MSWiA, których przedmiotem były sprawy mniejszości narodowych i etnicznych:

- W dniu 12.06.2024 r. wzięto udział w spotkaniu pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych, które odbyło się w siedzibie Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA. Przedmiotem spotkania było omówienie bieżących problemów współpracy administracji rządowej, zarówno na szczeblu wojewódzkim, jak i centralnym, z organizacjami mniejszości.
- W dniu 26.04.2024 r. wzięto udział on-line w posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Przedmiotem spotkania było rozpatrzenie informacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na temat sytuacji i problemów społeczności kaszubskiej w Polsce.
- W dniu 04.09.2024 r. wzięto udział w spotkaniu pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych, w tym osób zajmujących się sprawami mniejszości oraz osób koordynujących realizację „Programu integracji ...”, które odbyło się w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. Przedmiotem spotkania było omówienie bieżącej realizacji „Programu integracji ...” oraz planów na rok 2025.

10. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

TAK

NIE **x**

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

Nie dotyczy.

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

W 2024 r. rozpowszechniano materiały informacyjne dotyczące problematyki mniejszości narodowych i etnicznych:

- W dniu 22.07.2024 r. - na wniosek Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku z dnia 17.07.2024 r. - wystąpiono do Lubelskiego Kuratora Oświaty o rozpowszechnienie informacji na temat konkursu stypendialnego za wyniki w nauce dla uczniów pochodzenia romskiego uczących się w szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2023/2024, w ramach którego będą przyznawane stypendia motywacyjne sfinansowane dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w szkołach i placówkach oświatowych województwa lubelskiego. Informacje na temat konkursu przekazano też do organizacji mniejszości etnicznej romskiej na terenie województwa lubelskiego.

- W dniu 14.11.2024 r. – na wniosek MSWiA z dnia 06.11.2024 r. – zamieszczono na stronie internetowej LUW w Lublinie „Informację o sposobie postępowania przy udzielaniu dotacji ze środków Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 w 2025 r. na zadanie systemowe MSWiA pn.: Studia podyplomowe dotyczące społeczności romskiej wraz z systemem stypendialnym dla słuchaczy”.

13. Inne uwagi

Brak uwag.

z up. Wojewody Lubelskiego

Dariusz Sala
Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców